

Nyhetsbrev

Vi samarbetar med kommuner i Stockholms län och Region Stockholm

2021-09-23 Årgång 8, nummer 9

[Läs brevet i webbläsare](#)

Hej!

Under året som har gått har vi arbetat extra hårt för att ta fram ett ännu mer heltäckande erbjudande till de kommuner i Stockholms län som bestämmer sig för att vara med i PKC-samarbetet.

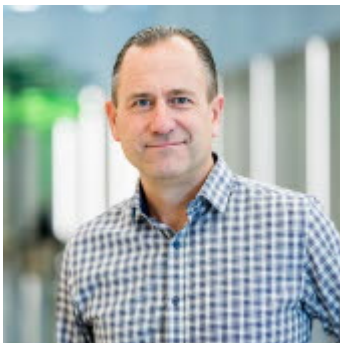
Nu är det glädjande nog snart bara sex kommuner som inte är med. Det känns bra att träffa kommuner som är på väg att gå med i PKC och berätta vad vi har att erbjuda. Under hösten kommer vi att portionera ut det som är nytt.

I detta nyhetsbrev vill vi lyfta fram tre av dessa nya satsningar. Du kan läsa om vår digitala utbildningsdag för HSL-personal som vi kallar *Palliativt förhållningssätt, symtomkontroll och nutrition i palliativ omvårdnad*. Vi berättar också om den första av flera fördjupningsutbildningar för våra palliativa ombud i kommunen. Det är en fördjupningsutbildning i smärta (med tillhörande webbutbildning och lärobok). Sist berättar vi mer om en ny utbildning för att kunna agera reflektionsledare inom kommunens vård- och omsorg.

Temat för Peter Strangs kunskapstext är denna gång *"Att bedöma prognos vid svår demens på SÄBO"*. Man kan säga att Peter hakar på videon om demens som vi släppte förra veckan och gör ett referat kring en helt ny studie om prognosen, där man trycker på skillnaderna mellan primär Alzheimers sjukdom och annan demens. Videon om demens [hittar du här](#).

Till sist – glöm inte att anmäla dig årets PKC-dag den 17 november som även i år blir en digital livesändning, i år med temat "Vart tog döden vägen?". Läs mer och anmäl dig på [PKC-dagen 2021](#).

Bästa hälsningar,

Fredrik Sandlund
Verksamhetschef

Peter Strang
Vetenskaplig ledare

Kalendarium

Höstens utbildningar på PKC

De nödvändiga samtalen – läkare [Fulltecknad]

Ges i samarbete med Palliativt utvecklingscentrum i Lund och RCC Stockholm Gotland

Närhet, intimitet och sexualitet

OBS! Endast för specialiserade palliativa enheter på uppdrag av Region Stockholm

Existentiell kris, coping och livskvalitet [Fulltecknad]

Föreläsare: Lisa Sand

Nätverk för chefer inom kommunal vård och omsorg

Ett digitalt nätverk för dig som är chef

Utbildning av palliativa ombud ht 2021 [Fulltecknad]

För kommuner med avtal med PKC

Den äldre patienten med smärta

OBS! Riktat sig till undersköterskor, sjuksköterskor och distriktssköterskor inom primärvård i Region Stockholm

Omvårdnad och behandling vid maligna tumörsår

Föreläsare: Susanne Dufva, Linda Björkhem Bergman och Peter Strang

Symtomkontroll i palliativ vård

Föreläsare: Linda Björkhem Bergman och Peter Strang

Stöd vid existentiell kris

Riktat sig till kuratorer som arbetar på uppdrag av Region Stockholm

Undersköterskans roll i palliativ vård

Föreläsare: Lilian Fransson och Mona Nyberg

Klåda i palliativ vård

OBS! Endast för specialiserade palliativa enheter på uppdrag av Region Stockholm

Vården av det svårt sjuka barnet och dess familj – vad vi gör spelar roll

Medverkar gör representanter från olika delar av barnsjukvården i Region Stockholm

Grundläggande cancervård [Fulltecknad]

Ges i samarbete med Akademiskt primärvårdscentrum och RCC Stockholm Gotland

De nödvändiga samtalen – alla [Fulltecknad]

Ges i samarbete med Palliativt utvecklingscentrum i Lund

Behöver ALS-patienter ASIH?

OBS! Endast för specialiserade palliativa enheter på uppdrag av Region Stockholm

Palliativt förhållningssätt, symtomkontroll och nutrition i palliativ omvårdnad

Riktat sig till legitimerad personal i samfinansierande kommuner

PKC-dagen 2021: Vart tog döden vägen?

Digital livesändning med föreläsningar relaterade till palliativ vård

Trygg när döden närmar sig

Utbildningen ges i samarbete med Forum Carpe

Kakexi inom palliativ vård

Seminarium i första hand för dietister och fysioterapeuter

Reflektionsledarutbildning

Utbilda reflektionsledare i din verksamhet

Palliativt förhållningssätt, symtomkontroll och nutrition i palliativ omvårdnad

Riktat sig till legitimerad personal i samfinansierande kommuner

Palliativ vård – en introduktion

Föreläsare: Medarbetare PKC

Existentiell kris, meningsfrågor och dödsångest

Föreläsare: Peter Strang

Fördjupningsutbildning om smärta hos äldre

OBS! För palliativa ombud utbildade av PKC

De nödvändiga samtalen – läkare [Fulltecknad]

Ges i samarbete med Palliativt utvecklingscentrum i Lund och RCC Stockholm Gotland

Komplementär- och integrativ medicin i palliativ vård

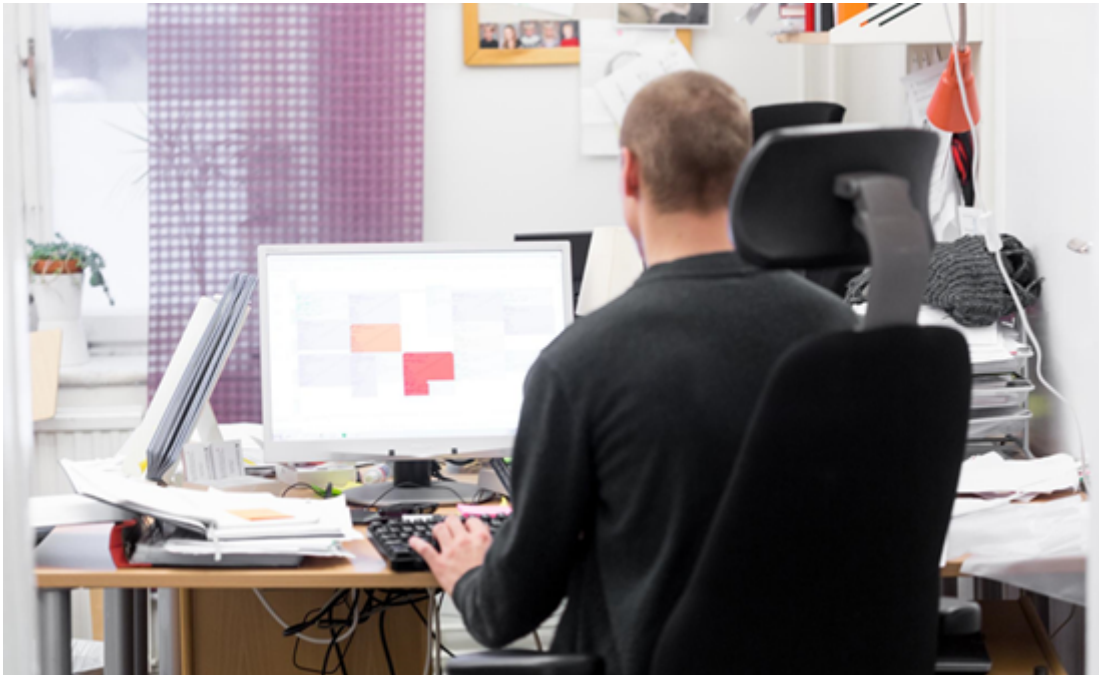
Ges i samarbete med Regionalt Cancercentrum Stockholm Gotland

Att arbeta med "Ditt behov av stöd" (CSNAT) i mötet med närstående

OBS! Endast för specialiserade palliativa enheter på uppdrag av Region Stockholm

Ny e-postadress

Som ett led i Region Stockholms förnyelsearbete kommer Palliativt kunskapscentrums e-postadresser snart byta utseende, från pkc.slso@sll.se till pkc.slso@regionstockholm.se. Förändringen kommer sannolikt även påverka e-postadressen som det här nyhetsbrevet skickas ut ifrån.

Mer information kommer i nästa nummer av nyhetsbrevet.

PKC Tipsar: ”Palliativa vårdinsatser är viktiga för god symtomlindring sista veckan i livet för patienter med hjärtsvikt”

Följ nedanstående länk för att läsa ett referat av vår nya medarbetare Cecilia Högberg där hon sammanfattar en artikel av Årestedt, K., Brännström, M., Evangelista, LS., Strömberg, A., & Alvariza, A.

[Till referatet](#)

Ny medarbetare vid PKC

Hej!

Jag heter Cecilia Högberg och är sjuksköterska med en masterexamen i

palliativ vård. Jag är även diplomerad i palliativ omvårdnad. Jag har arbetat inom ASIH och specialiserad palliativ slutenvård i drygt 10 år. Det har givit mig insikt om komplexiteten i palliativ vård, både på ett teoretiskt plan men också den vardag som patienter, närstående och personal möter dagligen. Det här är erfarenheter som jag kommer att använda mig av inom ramen för PKC:s verksamhet.

Det ska bli fantastiskt roligt att vara med och bidra till att utveckla den palliativa vården!

Flera nya utbildningsinsatser för kommunens medarbetare inom vård- och omsorg!

Här berättar vi om några nya utbildningsinsatser som vi lanserar i höst:

Palliativt förhållningssätt, symtomkontroll och nutrition i palliativ omvårdnad

En kostnadsfri, digital heldagsutbildning *för legitimerad personal i samfinansierande kommuner*. Utbildningen genomförs via Teams. Dagen kommer att bjuda på fördjupning inom fyra områden; smärta, andnöd, oro/ångest och nutrition i tidigt och sent palliativt skede. Du får ta del av patientfall och förinspelat material som därefter diskuteras i grupp. Gruppernas arbete följs upp i det gemensamma mötet.

Utbildningen ges i höst vid två tillfällen:

- **16 november, 08:30–16:30**
- **30 november, 08:30–16:30**

Reflektionsledarutbildning

Genom regelbunden reflektion ges förutsättningar till ett kontinuerligt lärande och att utveckla ett professionellt förhållningssätt. Att reflektera tillsammans kan också gynna teamarbetet och förebygga arbetsrelaterad stress. Att utbilda någon från den egna verksamheten att leda reflektionsgrupp ger förutsättningar till ett hållbart arbetssätt. För att komma igång med regelbunden reflektion i verksamheten erbjuder PKC en grundläggande reflektionsledarutbildning. Det är chefen för aktuell verksamhet som anmäler sina medarbetare.

Utbildningen sker i höst den 26 november 08:30–16:00 och kommer att genomföras med en fysisk utbildningsdag.

[Läs mer här](#)

Fördjupningsutbildning om smärta hos äldre

En digital fördjupningsutbildning för Palliativa ombud utbildade av Palliativt kunskapscentrum. Under dagen jobbar vi tillsammans med frågor som rör smärta hos

äldre med fokus på hur det palliativa ombudet kan sprida kunskaper och stötta kollegor inom området smärta. Under utbildningsdagen som genomförs via Teams kommer man att genomföra och arbeta med webbutbildningen om smärta hos äldre som finns på PKC:s hemsida. Utbildningen genomförs i höst den 3 december och återupprepas vid ett par tillfällen under våren.

[Läs mer här](#)

Komplementär- och integrativ medicin i palliativ vård den 15 december

Nu ser det ut som om vi äntligen kan få till denna dag som vi gärna vill anordna via en fysisk utbildningsdag! En stor del av patienter använder sig av s.k. komplementär- och alternativmedicin i livets slutskede och många vill ha en dialog med vården kring detta. Under utbildningsdagen får man ta del av den senaste forskningen kring de vanligast använda komplementärmedicinska metoderna, kunskap om databaser med vetenskaplig information för att kunna ha en kunskapsbaserad dialog med patienter samt ta del av exempel där evidensbaserade metoder kan inlemmas i palliativ vård. Dagen anordnas i samarbete med RCC Stockholm Gotland.

[Läs mer här](#)

Anmäl dig till årets PKCdag den 17 november som blir en digital livesändning!

Vart tog döden vägen?

Har det blivit mer känsligt att prata om döden – och var det verkligen bättre förr? Pratar vi för mycket eller för lite om döden? Döden är ett livsvillkor, men ändå en laddad fråga – ska man prata om döden och hur gör man?

Välkommen på en digital livesändning om ett laddat ämne som berör oss alla!

Medverkande:

- **Anna Lindman** – journalist och programledare SVT. Gjort en serie för SVT som heter Döden, döden, döden, samt skrivit böckerna "Den där jävla döden" och "Alla kan dö" (med Nina Hemmingsson).
- **Bodil Holmberg** – sjuksköterska, lektor, filosofie doktor i palliativ vård, Ersta Sköndal Högskola
- **Peter Strang** – onkolog, professor i palliativ medicin KI och vetenskaplig ledare PKC

[Läs mer här](#)

Digitalt nätverk för chefer inom kommunal vård och omsorg med start den 8 oktober

Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län (PKC) har uppdrag att utbilda medarbetare i palliativ vård som arbetar på uppdrag av Regionen och kommunerna i länet. Vårt utbud av olika utbildningar breddas och fördjupas kontinuerligt. Vi vill nu i ännu högre utsträckning – på ett mer direkt sätt – informera om vad vi erbjuder men också lyssna in vilka behov av ökad kompetens som finns inom kommunens vård och omsorg. Av den anledningen vill vi starta upp ett digitalt nätverk som träffas en gång per termin.

Chefens roll är ovärderlig när det gäller förändrings- och förbättringsarbete! Hoppas du vill vara med!

[Läs mer här](#)

Att bedöma prognos vid svår demens på SÄBO

Referat av Peter Strang, vetenskaplig ledare

Gracner T. et al.: Advanced cognitive impairment among older nursing home residents. BMC Geriatrics (2021) 21:382

Prognosen spelar roll

Det är svårt att ställa överlevnadsprognos för personer med svår demens, eftersom förloppet varierar från individ till individ och demenssjukdomarna sträcker sig över många år. Ändå är det viktigt att ha en ungefärlig uppfattning om när en person börjar närma sig livets absoluta slutskede, eftersom det påverkar vårdens innehåll, målsättningar och beslut, till exempel om man bör skicka in en person akut till sjukhuset eller inte, i samband med akuta försämringar. Att ha en ungefärlig uppfattning om prognosen är också viktig när man informerar närstående, så att de har en möjlighet att förstå vad som håller på att hända.

Alzheimer eller annan typ av demens?

Ibland slår man ihop demenssjukdomarna som om de vore en enda sjukdom, men så är inte fallet. Alzheimers sjukdom som är en primär demens och vaskulär demens som är en sekundär demensform är de två stora grupperna, men det finns många andra demensformer också. Generellt sett har personer med Alzheimers sjukdom bättre fysisk hälsa än personer med vaskulära former, vilket inte är så konstigt eftersom vaskulär

demens beror på kärlsjukdomar som i sig ger sämre syresättning av hjärnan, särskilt efter stroke. I början av en demens finns med andra ord tydliga skillnader: den med vaskulär demens har samtidigt sjukdomar som påverkar hälsan, men hur ser det ut i sena skeden när man är så pass påverkad av sin sjukdom att man behöver vårdas på sjukhem? Den frågan ville Tadeja Gracner och medarbetare svara på i en nyligen publicerad studie. Samtliga författare arbetar på stora, kända universitet i USA.

”Personer med Alzheimers har bättre fysisk hälsa än de med vaskulär demens”

Studiens upplägg

I studien utgick man från retrospektiva data på nästan 35 000 boenden på sjukhem i USA, där man samlar in vissa basala data på ett systematiskt sätt MDS (Minimum Data Set cognitive performance scale). Bland annat genomför man ett demenstest/kognitivt test som heter Cognitive Function Scale (CFS). Personer i den sämsta gruppen, nivå 4, svår kognitiv svikt, jämfördes sedan med varandra oavsett om man hade Alzheimers sjukdom eller annan form av demens.

Samtliga i studien hade med andra ord demens med så stort vårdbehov att de behövde sjukhemsvård och graden av kognitiv svikt var jämförbar. Målet var att jämföra prognosen mellan grupperna.

Resultat

Totalt 35% hade Alzheimers sjukdom med eller utan inslag av annan demens, medan 65% hade andra former av demens, framför allt vaskulär demens. Trots att demensen var lika svår, hade personer med Alzheimer bättre överlevnad. Medianöverlevnaden (vilket innebär att minst 50% överlever så länge) var 300 dagar för personer med svår Alzheimer, medan den var 194 dagar om det gällde annan demens. Ett intressant bifynd var att personer som hade en blanddemens med Alzheimer men också inslag av annan demens, hade ändå bättre överlevnad än de som inte hade Alzheimer.

Inom respektive grupp var spridningen stor: vissa dog redan inom ett par månader, andra kunde leva över 3 år. Andelen som överlevde 1 år respektive 3 år var 46 år respektive 20% om man hade Alzheimer, medan motsvarande siffror var 39% och 17% vid annan demens. Viktiga riskfaktorer var samtidig hjärtsvikt, svår KOL särskilt om man hade dyspné, ätsvårigheter, tydlig viktminskning, diabetes och episoder med lunginflammation.

Det fanns också en klar könsskillnad: kvinnor med svår demens överlevde längre än männen.

Diskussion

Egentligen är inte fynden så oväntade, eftersom personer med vaskulär demens har utvecklat sin demens på grund av underliggande sjukdomar. Det studien framför allt vill lyfta är att skillnaderna kvarstår även i livets slutskede och därför kan man inte klumpa ihop alla demenser när man samtalar med närstående om prognos.

”PKC gjort en helt ny undervisningsvideo på området”

Det är alltid en stor skillnad på prognosen för en grupp och prognosen för en enskild individ i gruppen. Ändå finns det en del prognostiska faktorer som man kan ta fasta vid. I USA får man vårdas på hospice i upp till 6 månader och så är också fallet vid svår demens. För att bedöma om en person förväntas överleva längre eller kortare än 6 månader, har man satt upp vissa kriterier. I korthet handlar det om att använda sig av *Functional Assessment Scale* (FAST) där den sämsta nivån, nivå 7 handlar om olika finmotoriska och grovmotoriska bortfall (t ex att inte kunna forma ord eller le, eller att inte orka hålla uppe huvudet när man sitter uppe). Om man är på FAST nivå 7 och dessutom har en namngiven komplikation, där aspirationspneumoni är värd att lyfta fram, är prognosen dålig. Om du vill få en kort genomgång av prognoskriterierna (8 minuter), har PKC gjort en helt ny undervisningsvideo på området. Du hittar videon hittar via länken nedan.

Demens – när börjar den sena fasen?

Referenser

1. **Gracner T. et al.:** *Advanced cognitive impairment among older nursing home residents.* BMC Geriatrics (2021) 21:382

Foto: Pixabay.com

Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län samfinansieras av Region Stockholm samt kommunerna Danderyd, Ekerö, Haninge, Järfälla, Lidingö, Nacka, Nykvarn, Salem, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Stockholms stad, Sundbybergs stad, Tyresö, Upplands-Bro, Vallentuna, Vaxholm och Österåker.

Läs mer om oss på: pkc.sll.se

Kontakt: pkc.sllso@sll.se

Foto: Yanan Li (om ej annat anges)

Följ oss på Facebook och Instagram

[Tipsa en vän](#)

Dela utskicket:

[Avregistrera dig från nyhetsbrevet](#)

Palliativt kunskapscentrum
REGION STOCKHOLM